

ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ

¹Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто особливості інновацій аграрного сектору економіки та обґрунтовано необхідність активізації інноваційної діяльності на сільськогосподарських підприємствах в Україні.

Ключові слова: аграрні інновації, інноваційний процес, аграрний сектор.

Abstract

Peculiarities of innovations in the agricultural sector of the economy are considered and the need for enhancing innovative activities at agricultural enterprises in Ukraine is substantiated.

Keywords: agricultural innovation, innovation process, agricultural sector.

Вступ

Проголошений в Україні перехід на інноваційну модель розвитку економіки є природним наслідком інтеграції країни у світовий економічний простір, де великий вплив відіграє економічна конкуренція. Такий перехід вітчизняного сільського господарства на інноваційну модель економічного розвитку актуальний ще й тим, що екстенсивна модель розвитку вже свої можливості фактично вичерпала. Тому зростання ролі інновацій у створенні умов для підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору економіки, прискорення розвитку високотехнологічних виробництв, спроможних продукувати наукоємну продукцію, підвищення технологічного рівня підприємств зумовлюють поглиблений інтерес економістів до цієї галузі наукових знань.

Мета дослідження охарактеризувати особливості інновацій аграрного сектору економіки та обґрунтувати необхідність активізації інноваційної діяльності в аграрному секторі України.

Результати дослідження

Для сільського господарства України проблема активізації інноваційних процесів сьогодні набуває особливого значення. Адже вітчизняна аграрна сфера потребує підвищення економічної ефективності та внутрішньої і зовнішньої конкурентоспроможності, а досвід розвинених країн переконує, що для цього необхідно створювати та впроваджувати інновації на рівні світових аналогів. У свою чергу це потребує масштабного фінансування і всебічної державної підтримки. Особливо це стосується імпорту сільськогосподарської техніки, насіння іноземних сортів сільськогосподарських культур і засобів захисту рослин.

Інноваційні процеси в сільськогосподарській галузі мають певні особливості, пов'язані з специфікою аграрної сфери, а саме: наявністю живих організмів, сезонністю, підвищеними ризиками тощо. Тому в сільському господарстві, на відміну від інших сфер, розвиток інновацій відбувається повільніше, що вимагає застосування на державному рівні мотиваційних економічних інструментів.

З точки зору об'єктів інновацій, якими виступають елементи економічних систем, що беруть участь у виробничих процесах, інновації в аграрному секторі – це інновації, що зачіпають безпосередньо процеси, учасниками яких є люди, машини і устаткування, а також елементи біосистеми, існування яких в природному середовищі неможливе або можливе тільки з втратою базових функціональних характеристик [1, с.50].

Активізація інноваційної діяльності на сільськогосподарських підприємствах означає:

- впровадження у виробництво нових конкурентоспроможних технологій одержання сільськогосподарської продукції рослинництва і тваринництва;
- застосування продуктивніших порід у тваринництві та стійкіших до хвороб і несприятливих природно-кліматичних проявів сортів і гібридів рослин; біотехнологій, що дають змогу одержати нові високоякісні продукти з оздоровчим і профілактичним ефектом;
- застосування нових технічних засобів і технологій обробітку ґрунту, очищення та зберігання

сировини;

- застосування енергозберігаючих технологій, екологічних інновацій, які, відповідно, дадуть змогу підвищити врожайність та продуктивність, мінімізувати втрати й підтримувати якісний стан навколишнього природного середовища.

Треба сказати, що сьогодні деякі українські підприємства агропромислового виробництва активно застосовують інновації, які фактично не поступаються іноземним конкурентам, проте їх дуже мало. Переважна більшість виробників сільськогосподарської продукції досі демонструють низький, у порівнянні з розвиненими країнами, рівень продуктивності праці та мають незадовільний фінансовий стан. Поширення інновацій в аграрному секторі, на думку Павлової Г.Є набуває величезного значення у зв'язку з тим, що [2, с. 132-133]:

- певною мірою зросла потреба товаровиробників аграрного сектора в інноваціях і сприйнятливості до передових технологій;
- створено нові підприємства, що зумовлено приходом у галузь нових власників та інвесторів;
- модернізовані через низький рівень ефективності деякі господарства, які відчують потребу в передових технологіях;
- посилюється державна підтримка аграрного сектора економіки країни;
- є значна кількість учасників, зацікавлених у створенні та просуванні, освоєнні інновацій в аграрному секторі.

Для аграрних підприємств запровадження інновацій у виробництво – це передусім впровадження нових технологій виробництва сільськогосподарської продукції; застосування нових, більш продуктивних порід у тваринництві та нових сортів рослин, більш продуктивних і стійкіших до захворювань та несприятливих до природно-кліматичних проявів; використання біотехнологій, які дають змогу отримати більш якісні, корисні продукти, що мають оздоровчий та профілактичний ефект; застосування нових технічних засобів та технологій обробітку ґрунту, очистки і зберігання сировини; застосування енергозберігаючих технологій, застосування екологічних інновацій, які відповідно дають змогу збільшити врожайність, продуктивність, мінімізувати витрати та гарантувати безпеку навколишнього середовища [3, с.51].

Висновки

Отже, інноваційні процеси в аграрній сфері мають свою специфіку. Вони відрізняються різноманіттям регіональних, галузевих, функціональних, технологічних і організаційних особливостей. Адже у сільському господарстві навіть щонайменше упущення повертається небажаними наслідками. Аграрні інновації порівняно з інноваціями в інших галузях економіки вирізняються тривалим процесом розробки, більшість з інновацій носять поліпшуваний характер, залежать від природної зони та клімату, адже у сільському господарстві основним фактором виробництва виступає земля.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ігнатко М.І. Особливості інноваційної діяльності в агропромисловому виробництві України. Науковий вісник Ужгородського Університету. 2018. Серія Економіка. Випуск 2 (52). С. 49-52. DOI: [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2018.2\(52\).49-52](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2018.2(52).49-52).
2. Павлова Г.Є. Інноваційний розвиток аграрного сектора національної економіки: теоретичні засади, методологія, механізми управління. Монографія. Київ: ТОВ ДКС Центр, 2015. 354 с.
3. Полегенька М.А. Особливості інноваційної діяльності в агропромислових підприємствах України. Агросвіт. 2017. № 6. С. 49-54..

Дун Чжувей – аспірант кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: 670142846@qq.com

Науковий керівник: **Віталій Володимирович Зянько** – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: fk.zank@gmail.com

Dong Chzhyvei – Postgraduate Student of the Chair of Finance and innovative management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: 670142846@qq.com

Supervisor: **Zianko Vitalii V.** – doctor of economics, Professor, Head of the Department of Finance and innovative management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: fk.zank@gmail.com